

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ
İKİNCİ DAİRE
RİMER VE DİĞERLERİ -TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no: 18257/04)

KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ
(Adil tazmin)

STRAZBURG

20 Mayıs 2010

İşbu karar AİHS'nin 44/2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Şekli düzeltmelere tabi olabilir.

1

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan ve (18257/04) numaralı başvurunun nedeni T.C. vatandaşları Nalan Rimer, Hüseyin Aktan, Mehmet Ali Özdemir (başvuranlar) tarafından 5 Mayıs 2004 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapılan başvurudur.

AİHM 10 Mart 2009 tarihli (esas) kararı ile Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır (Bkz. *Rimer vd.-Türkiye* no: 18257/04, 10 Mart 2009).

Başvuranlar zarara uğradıklarını öne sürerek AİHS'nin 41. maddesine dayalı birtakım meblağlarla tazminat talebinde bulunmaktadır.

AİHS'nin 41. maddesinin bu aşamada uygulanamayacağını kaydeden AİHM, Hükümeti ve başvuranları sözkonusu kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde bu mesele hakkındaki yazılı görüşlerini bildirmeye ve bilhassa dostane çözüm anlaşması yoluyla varacakları her türlü uzlaşmadan kendisini haberdar etmeye davet etmiştir (*ibidem*).

Başvuranlar olduğu kadar Hükümet de yazılı görüşlerini iletmiştir. Taraflar arasında dostane çözüm yoluyla herhangi bir uzlaşma sağlanamamıştır.

HUKUK

A. Tazminat

Başvuranlar hem maddi, hem manevi zarara uğradıklarını öne sürmektedir. Başvuranlar her biri için 2.500.000 Euro yaklaşık 833.333 Euro maddi tazminat talep etmektedir. Dava dosyasına 25 Ocak 2008 tarihinde özel bir şirket Scandinavianhouse Emlak Tur. İnş. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti. tarafından m² değeri 35 TL üzerinden hesaplanan (m²'si 20 Euro yaklaşık) ve 124.850 m²'lik arazinin değerinin 2.500.000 Euro (4.369.750 TL) olduğunu tespit eden bir raporu eklemiştir. Başvuranlar manevi tazminat olarak her biri için 150.000 Euro talep etmektedir.

Başvuranlar arazilerinin körfeze bakan ve tercih edilen bir imar bölgesinde yer aldığını ve üzerine 122 evin yapılabileceği bir projeye sahip olduklarını savunmaktadır. Başvuranlar dosyaya arazinin fotoğraflarını ve sözkonusu arazi üzerine yapılacak evlerin ön yerleşim planlarını eklemektedir.

Hükümet AİHM'yi bu talepleri reddetmeye davet etmektedir. Hükümet AİHM'nin esas kararında Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin mülkiyetten yoksun bırakma nedeniyle değil, toplam tazminat bedelinin hüküm sürmesi gereken adil dengenin başvuranlar aleyhine bozulması nedeniyle ihlal edildiği sonucuna vardığını saptamaktadır. Hükümet 2007 yılından bu yana iç hukukta başvuru yollarının mevcut olduğunu, başvuranların öne sürdükleri adil tatmin talepleriyle birlikte iç hukuktaki mahkemelere gitmeleri gerektiğini savunmaktadır.

Kaldı ki başvuranların talepleri dayanaktan yoksundur ve adil tatmin şahsi bir zenginleşme aracını oluşturmamalıdır.

Hükümet ayrıca, AİHM'nin dikkatini ihtilaf konusu taşınmazın satış değerine çekmektedir. Tapu sicil kayıtlarından edinilen rakamlara göre 14 Nisan 1993 tarihinde arazi 250.000.000 eski Türk Lirasına (1993 yılında yaklaşık 26.385 ABD Doları) satın alınmıştır. Tüketici fiyat indeksi verilerine göre bu satış bedelinin güncel değeri 84.419,64 TL'dir (2010 yılı Ocak ayında yaklaşık 40.200 Euro).

Hükümet son olarak bilirkişi raporunu düzenleyen şirketin özel hukuka tabi olduğunun altını çizmektedir. Başvuranlar iç hukuktaki mahkemeler önünde bir tazmin talebinde bulunmuş olsalardı, mahkeme tarafından tayin edilecek bilirkişi incelemesi objektif olarak taşınmazın nihai değerini tespit etmiş olurdu. Hükümet bu konu ile ilgili olarak, dosyaya eklenen raporda mevkii, ana yola olan uzaklık, tabiat, elektrik hatlarına ilişkin sorunlar, vb. kimi hususların dikkate alınmadığını savunmaktadır

AİHM bu konudaki genel prensipler ile ilgili yerleşik içtihadından ileri gelen hususlara atıfta bulunmaktadır (Bkz. Turgut vd.-Türkiye (adil tatmin), no: 1411/03, 13 Ekim 2009 ve bu kararda sözü edilen içtihat).

Mahkemeye sunulan bütün delil unsurları ve tarafların altını çizdiği nitelikler ışığında ve hakkaniyete uygun olarak, AİHM her türlü vergi ve kesintiden muaf tutulmak üzere başvuranlara 875.000 Euro maddi tazminat ödenmesini kararlaştırmaktadır.

AİHM manevi tazminat konusunda, mevcut davanın koşulları göz önünde bulundurulduğunda ihlal tespitinin adil bir tatmini oluşturduğuna itibar etmektedir (Bkz. aynı anlamda, Belvedere Alberghiera S.r.l.-İtalya (adil tatmin), no: 31524/96, 30 Ekim 2003).

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar iç hukukta ve AİHM önünde yapmış oldukları yargılama giderleri için 1.259 Euro talep etmekte, dosyaya yargılama, posta, seyahat ve temyiz başvurusuna ilişkin yapılan masraf ve giderler ile ilgili makbuz ve belgeleri eklemektedir. Başvuranlar ayrıca 2.500 Euro'su iç hukuktaki süreç ve 50.000 Euro'su AİHM önündeki temsil gideri için olmak üzere temsil gideri olarak toplam 52.500 Euro talep etmektedir. Başvuranlar iç hukuktaki temsil giderleri ile ilgili 23 Ocak 2002 tarihinde yapılan avukatlık sözleşmesini dosyaya eklemektedir. Bu sözleşmeye göre başvuranlar 2.500 Euro tutarında ödeme yapacaktı.

Hükümet AİHM'den gerekli kanıtlayıcı belgelerden yoksun bu meblağları reddetmesini talep etmektedir.

AİHM'nin yerleşik içtihadına göre bir başvuran gerçekliğini, gerekliliğini kanıtladığı makul miktarlardaki yargı giderlerini elde edebilir. Bu başvuruda sunulan deliller ve sözü edilen kıstaslar ışığında AİHM, başvuranlara makul olarak ortaklaşa 2.000 Euro ödenmesini uygun görmektedir.

C. Gecikme faizi

AİHM gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artış ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, MAHKEME OYBİRLİĞİYLE,

1. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden TL'ye çevrilmek üzere, Savunmacı Devlet tarafından:

i. başvuranlara ortaklaşa 875.000 (sekiz yüz yetmiş beş bin) Euro maddi tazminat *ödenmesine*;

ii. yargılama masraf ve giderleri için başvuranlara 2.000 (iki bin) Euro *ödenmesine*;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;

2. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 20 Mayıs 2010 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.